

The Loss of Great Leaders

Timely Torah, November 14th, 2020
Following the passing of Rabbi Lord Jonathan Sacks

Rabbi Akiva's Students

1. Talmud Bavli, Yevamos 62b

ר"ע אומר למד תורה בילדותו ילמוד תורה בזקנותו היו לו תלמידים בילדותו יהיו לו תלמידים בזקנותו שנא' בבקר זרע את זרעך וגו' אמרו שנים עשר אלף זוגים תלמידים היו לו לרבי עקיבא מגבת עד אנטיפרס וכולן מתו בפרק אחד מפני שלא נהגו כבוד זה לזה

Rabbi Akiva says that the verse should be understood as follows: If one studied Torah in his youth he should study more Torah in his old age; if he had students in his youth he should have additional students in his old age, as it is stated: "In the morning sow your seed, etc." They said by way of example that Rabbi Akiva had twelve thousand pairs of students in an area of land that stretched from Gevat to Antipatris in Judea, and they all died in one period of time, because they did not treat each other with respect.

והיה העולם שמם עד שבא ר"ע אצל רבותינו שבדרום ושנאה להם ר"מ ור' יהודה ור' יוסי ורבי שמעון ורבי אלעזר בן שמוע והם הם העמידו תורה אותה שעה

And the world was desolate of Torah until Rabbi Akiva came to our Rabbis in the South and taught his Torah to them. This second group of disciples consisted of **Rabbi Meir, Rabbi Yehuda, Rabbi Yosei, Rabbi Shimon, and Rabbi Elazar ben Shamua.** And these are the very ones who upheld the study of Torah at that time. Although Rabbi Akiva's earlier students did not survive, his later disciples were able to transmit the Torah to future generations.

תנא כולם מתו מפסח ועד עצרת אמר רב חמא בר אבא ואיתימא ר' חייא בר אבין כולם מתו מיתה רעה מאי היא א"ר נחמן אסכרה

With regard to the twelve thousand pairs of Rabbi Akiva's students, the Gemara adds: It is taught that **all of them died** in the period from Passover until *Shavuot*. **Rav Hama bar Abba said, and some say it was Rabbi Hiyya bar Avin: They all died a bad death.** The Gemara inquires: **What is it** that is called a bad death? **Rav Nahman said: Diphtheria.**

Hairline Fractures:

2. Talmud Bavli, Nedarim 50a

ר' עקיבא איתקדשת ליה ברתיא (דבר) דכלבא שבוע שמע (בר) כלבא שבוע אדרה הנאה מכל נכסיה אזלא ואיתנסיבה ליה

§ In connection to the above incident concerning the poverty of scholars and their potential to become wealthy through remarkable circumstances, the Gemara relates an incident: **Rabbi Akiva became betrothed to the daughter of bar Kalba Savua.** When **bar Kalba Savua heard** about their betrothal, he took a vow **prohibiting her from eating all of his property.** Despite this, **she went ahead and married Rabbi Akiva.**

בסיתוא הוה גנו בי תיבנא הוה קא מנקיט ליה תיבנא מן מזייה אמר לה אי הואי לי רמינא לייך ירושלים דדהבא אתא אליהו אידמי להון כאנשא וקא קרי אבבא אמר להו הבו לי פורתא דתיבנא דילדת אתתי ולית לי מידעם לאגונה אמר לה ר' עקיבא לאנתתיה חזי גברא דאפילו תיבנא לא אית ליה

In the winter they would sleep in a storehouse of straw, and Rabbi Akiva would gather strands of straw from her hair. He said to her: If I had the means I would place on your head a Jerusalem of Gold, a type of crown. Elijah the prophet came and appeared to them as a regular person and started calling and knocking on the door. He said to them: Give me a bit of straw, as my wife gave birth and I do not have anything on which to lay her. Rabbi Akiva said to his wife: See this man, who does not even have straw. We should be happy with our lot, as we at least have straw to sleep on.

אמרה ליה זיל הוי בי רב אזל תרתי סרי שנין קמי דר' אליעזר ור' יהושע למישלם תרתי סרי שנין קא אתא לביתיה שמע מן אחורי ביתיה דקאמר לה חד רשע לדביתהו שפיר עביד לייך אבוך חדא דלא דמי לייך ועוד [שבקך] ארמלות חיות כולהון שנין אמרה ליה אי צאית לדילי ליהוי תרתי סרי שנין אחרנייתא אמר הואיל ויהבת לי רשותא איהדר לאחורי הדר אזל הוה תרתי סרי שני אחרנייתא

She said to him: Go and be a student of Torah. He went and studied Torah for twelve years before Rabbi Eliezer and Rabbi Yehoshua. At the completion of the twelve years, he was coming home when he heard from behind his house that one wicked person was saying to his wife: Your father behaved well toward you. He was right to disinherit you. One reason is that your husband is not similar to you, i.e., he is not suitable for you. And furthermore, he has left you in widowhood in his lifetime all these years. She said to him: If he listens to me, he should be there for another twelve years. Rabbi Akiva said: Since she has given

me permission through this statement, **I will go back** and study more. **He turned back** and **went** to the study hall, and he **was** there for **another twelve years**.

אתא בעשרין וארבעה אלפין זוגי תלמידי נפוק כולי עלמא לאפיה ואף היא קמת למיפק לאפיה אמר לה ההוא רשיעא ואת להיכא אמרה ליה) משלי יב, י (יודע צדיק נפש בהמתו אתת לאיתחזויי ליה קא מדחן לה רבנן אמר להון הניחו לה שלי ושלכם שלה הוא

Eventually **he came back** accompanied by **24,000 pairs of students**. **Everyone went out to greet him**, as he was by then a renowned teacher, **and she too arose to go out to greet him**. **That wicked person said to her: And to where are you going?** As she was excessively poor, she was not dressed in a grand manner, as fit for the wife of one so esteemed. **She said to him: “A righteous man regards the life of his beast”** ([Proverbs 12:10](#)); he knows that I am in this state as a result of my dedication to him. **She came to present herself before** Rabbi Akiva, but **the Sages** tried to **fend her off**, as they were unaware of her identity. **He said to them: Leave her. Both my Torah knowledge and yours are hers.**

Rabbi Akiva as the Teacher

3. Talmud Yerushalmi, Nedarim 9:4

[ויקרא יט יח] ואהבת לרעך כמוך. רבי עקיבא אומר זהו כלל גדול בתורה.

4. Talmud Bavli, Pesachim 22b

כדתניא שמעון העמסוני ואמרי לה נחמיה העמסוני הנה דורש כל אתים שבתורה פיון שהגיע לאת ה' אלהיה תירא פירש אמרו לו תלמידי רבי כל אתים שדרשת מה תהא עליהן אמר להם פשם שקבלתי שכר על הדרשה פה אני מקבל שכר על הדרשה עד שבא רבי עקיבא ודרש את ה' אלהיה תירא לרבנות תלמידי חכמים

As it was taught in a *baraita*: **Shimon HaAmmassoni, and some say that it was Neḥemya HaAmmassoni, would interpret all** occurrences of the word *et* **in the Torah**, deriving additional *halakhot* with regard to the particular subject matter. **Once he reached** the verse: **“You shall be in awe of [et] the Lord your God; you shall serve Him; and to Him you shall cleave, and by His name you shall swear”** ([Deuteronomy 10:20](#)), **he withdrew** from this method of exposition, as how could one add to God Himself? **His students said to him: Rabbi, what will be with all the etim that you interpreted until now? He said to them: Just as I received reward for the interpretation, so I shall receive reward for my withdrawal** from using this method of exposition. The word *et* in this verse was not explained **until Rabbi Akiva came and expounded: “You shall be in awe of [et] the Lord your God”**: The word *et* comes **to include Torah scholars**, and one is commanded to fear them just as one fears God. In any case, Shimon HaAmmassoni no longer derived additional *halakhot* from the word *et*.

Rabbi Akiva in National Politics

5. Rambam, Melachim 11:3

ואל יעלה על דעתך שהמלך המשיח צריך לעשות אותות ומופתים ומחדש דברים בעולם או מחיה מתים וכיוצא בדברים אלו, אין הדבר כך, שהרי רבי עקיבא חכם גדול מחכמי משנה היה, והוא היה נושא כליו של בן כוזיבא המלך, והוא היה אומר עליו שהוא המלך המשיח, ודימה הוא וכל חכמי דורו שהוא המלך המשיח, עד שנהרג בעונות, כיון שנהרג נודע להם שאינו

One should not presume that the Messianic king must work miracles and wonders, bring about new phenomena in the world, resurrect the dead, or perform other similar deeds. This is definitely not true.

Proof can be brought from the fact that Rabbi Akiva, one of the greater Sages of the Mishnah, was one of the supporters of King Bar Kozibah and would describe him as the Messianic king. He and all the Sages of his generation considered him to be the Messianic king until he was killed because of sins. Once he was killed, they realized that he was not the Mashiach. The Sages did not ask him for any signs or wonders.

6. Talmud Bavli, Brachos 61b

תגו רבנן: פעם אחת גזרה מלכות הרשעה שלא יעסקו ישראל בתורה. בא פפוס בן יהודה ומצאו לרבי עקיבא שהיה מקהיל קהלות ברבים ועוסק בתורה. אמר לו: עקיבא אי אתה מתירא מפני מלכות?

The Gemara relates at length how Rabbi Akiva fulfilled these directives. **The Sages taught: One time, after the bar Kokheva rebellion, the evil empire of Rome decreed that Israel may not engage in the study and practice of Torah. Pappos ben Yehuda came and found Rabbi Akiva, who was convening assemblies in public and engaging in Torah study. Pappos said to him: Akiva, are you not afraid of the empire?**

אמר לו: אמשול לך משל, למה הדבר דומה — לישועל שהיה מהלך על גב הנהר, וראה דגים שהיו מתקבצים ממקום למקום. אמר להם: מפני מה אתם בורחים? אמרו לו: מפני רשתות שמביאין עלינו בני אדם. אמר להם: רצונכם שתעלו ליבשה, ונדור אני ואתם, כשם שדרו אבותי עם אבותיכם? אמרו לו: אתה הוא שאומרים עליך פקח שבחיות! לא פקח אתה, אלא טפש אתה! ומה במקום חיותנו, אנו מתיראין, במקום מיתתנו — על אחת כמה וכמה. אף אנחנו עכשיו שאנו יושבים ועוסקים בתורה, שכתוב בה: "כי הוא חזק וארץ ימיד", כה, אם אנו הולכים ומבטלים ממנה — על אחת כמה וכמה!

Rabbi Akiva answered him: I will relate a parable. To what can this be compared? It is like a fox walking along a riverbank when he sees fish gathering and fleeing from place to place.

The fox said to them: From what are you fleeing?

They said to him: We are fleeing from the nets that people cast upon us.

He said to them: Do you wish to come up onto dry land, and we will reside together just as my ancestors resided with your ancestors?

The fish said to him: You are the one of whom they say, he is the cleverest of animals?

You are not clever; you are a fool. If we are afraid in the water, our natural habitat which

gives us life, then in a habitat that causes our death, all the more so.

The moral is: **So too, we Jews, now that we sit and engage in Torah study, about which it is written: “For that is your life, and the length of your days” (Deuteronomy 30:20), we fear the empire to this extent; if we proceed to sit idle from its study, as its abandonment is the habitat that causes our death, all the more so will we fear the empire.**

אמרנו: לא היו ימים מועטים, עד שתפסוהו לרבי עקיבא וחקשוהו בבית האסורים, ותפסו לפפוס בן יהודה וחקשוהו אצלו. אמר לו: פפוס, מי הביאך לכאן? אמר לו: אשריך רבי עקיבא שנתפסת על דברי תורה. אוי לו לפפוס שנתפס על דברים בטלים.

The Sages said: Not a few days passed until they seized Rabbi Akiva and incarcerated him in prison, and seized Pappos ben Yehuda and incarcerated him alongside him. Rabbi Akiva said to him: Pappos, who brought you here? Pappos replied: Happy are you, Rabbi Akiva, for you were arrested on the charge of engaging in Torah study. Woe unto Pappos who was seized on the charge of engaging in idle matters.

בשעה שהוציאו את רבי עקיבא להריגה זמן קריאת שמע היתה, והיו סורקים את בשרו במקרקות של ברזל, והיה מקבל עליו עול מלכות שמים. אמרו לו תלמידיו: רבינו, עד כאן?! אמר להם: כל ימי הייתי מצטער על פסוק זה "בכל נפשך" אפילו נוטל את נשמתך. אמרתי: מתי יבא לידי ואקיימו, ועכשיו שבא לידי, לא אקיימו? הנה מאריך ב"אחד", עד שיצתה נשמתו ב"אחד". יצתה בת קול ואמרה: "אשריך רבי עקיבא שיצאה נשמתך באחד".

The Gemara relates: **When they took Rabbi Akiva out to be executed, it was time for the recitation of *Shema*. And they were raking his flesh with iron combs, and he was reciting *Shema*, thereby accepting upon himself the yoke of Heaven. His students said to him: Our teacher, even now, as you suffer, you recite *Shema*? He said to them: All my days I have been troubled by the verse: With all your soul, meaning: Even if God takes your soul. I said to myself: When will the opportunity be afforded me to fulfill this verse? Now that it has been afforded me, shall I not fulfill it? He prolonged his uttering of the word: One, until his soul left his body as he uttered his final word: One. A voice descended from heaven and said: Happy are you, Rabbi Akiva, that your soul left your body as you uttered: One.**

7. Igeres Rav Sherira Gaon 1:1

ומסר ר' עקיבא א"ע להריגה אחר שנפטר ר' יוסי בן קסבא, ונהרג ר' חנינא בן תרדיון (י) ונתמעטה ההכמה אחריהם, והעמיד ר"ע תלמידים הרבה והוה שמדא על התלמידים של ר"ע והות סמכא דישראל על התלמידים שניים של ר"ע, דאמרו רבנן יב' אלף תלמידים היו לו לר"ע מגבת ועד אנטיפרס, וכולם מתו מפסת ועד עצרת והיה העולם שמם והולך עד שבאו אצל רבותינו שבדרום ושנאה להם ר"מ ר' יוסי, ר' יהודה ר"ש ור"א בן שמוע והם העמידוה באותה שעה כדאיתא ביבמות (כ).

8. "A Tomb in Jerusalem Reveals the History of Crucifixion and Roman Crucifixion Methods",
Biblical Archeology Society¹

"Without any supplementary body support, the victim would die from muscular spasms and asphyxia in a very short time, certainly within two or three hours. Shortly after being raised on the cross, breathing would become difficult; to get his breath, the victim would attempt to draw himself up on his arms. Initially he would be able to hold himself up for 30 to 60 seconds, but this movement would quickly become increasingly difficult. As he became weaker, the victim would be unable to pull himself up and death would ensue within a few hours."

Rabbi Akiva's Legacy

9. Talmud Bavli, Sanhedrin 68a

והא ר' עקיבא מר' יהושע גמיר לה והתניא כשחלה ר' אליעזר נכנסו ר' עקיבא וחביריו לבקריו הוא יושב בקינוף שלו והן יושבין בטרקלין שלו

The Gemara asks: **And did Rabbi Akiva learn these *halakhot* from Rabbi Yehoshua? But isn't it taught in a *baraita*: When Rabbi Eliezer took ill, Rabbi Akiva and his colleagues came to visit him. He was sitting on his canopied bed [*bekinof*], and they were sitting in his parlor [*biteraklin*]; they did not know if he would be able to receive them, due to his illness.**

ואותו היום ע"ש היה ונכנס הורקנוס בנו לחלוץ תפליו גער בו ויצא בניזיפה אמר להן לחביריו כמדומה אני שדעתו של אבא נטרפה אמר להן דעתו ודעת אמו נטרפה היאך מניחין איסור סקילה ועוסקין באיסור שבות

And that day was Shabbat eve, and Rabbi Eliezer's son Hyrcanus entered to remove his phylacteries, as phylacteries are not worn on Shabbat. His father berated him, and he left reprimanded. Hyrcanus said to his father's colleagues: It appears to me that father went insane, since he berated me for no reason. Rabbi Eliezer heard this and said to them: He, Hyrcanus, and his mother went insane. How can they neglect Shabbat preparations with regard to prohibitions punishable by stoning, such as lighting the candles and preparing hot food, and engage in preparations concerning prohibitions by rabbinic decree, such as wearing phylacteries on Shabbat?

כיון שראו חכמים שדעתו מיושבת עליו נכנסו וישבו לפניו מרחוק ד' אמות

Since the Sages perceived from this retort that his mind was stable, they entered and sat before him at a distance of four cubits, as he was ostracized (see *Bava Metzia* 59b). It is forbidden to sit within four cubits of an ostracized person.

¹ <http://www.biblicalarchaeology.org/daily/biblical-topics/crucifixion/a-tomb-in-jerusalem-reveals-the-history-of-crucifixion-and-roman-crucifixion-methods/>

א"ל למה באתם א"ל ללמוד תורה באנו א"ל ועד עכשיו למה לא באתם א"ל לא היה לנו פנאי אמר להן תמיה אני אם ימותו מיתת עצמן אמר לו ר' עקיבא שלי מהו אמר לו שלך קשה משלהן

Rabbi Eliezer said to them: **Why have you come? They said to him: We have come to study Torah**, as they did not want to say that they came to visit him due to his illness. Rabbi Eliezer said to them: **And why have you not come until now? They said to him: We did not have spare time.** Rabbi Eliezer said to them: **I would be surprised if these Sages die their own death**, i.e., a natural death. Rather, they will be tortured to death by the Romans. **Rabbi Akiva said to him: How will my death come about? Rabbi Eliezer said to him: Your death will be worse than theirs**, as you were my primary student and you did not come to study.

נטל שתי זרועותיו והניחן על לבו אמר אוי לכם שתי זרועותיי שהן כשתי ספרי תורה שנגללין הרבה תורה למדתי והרבה תורה לימדתי הרבה תורה למדתי ולא חסרתי מרבתי אפילו ככלב המלקק מן הים הרבה תורה לימדתי ולא חסרוני תלמידי אלא כמכחול בשפופרת

Rabbi Eliezer raised his two arms and placed them on his heart, and he said: **Woe to you, my two arms, as they are like two Torah scrolls that are now being rolled up**, and will never be opened again. **I have learned much Torah, and I have taught much Torah. I have learned much Torah, and I have not taken away from my teachers**, i.e., I have not received from their wisdom, **even like a dog lapping from the sea. I have taught much Torah, and my students have taken away from me**, i.e., they have received from my wisdom, **only like the tiny amount that a paintbrush removes from a tube of paint.**

ולא עוד אלא שאני שונה שלש מאות הלכות בבהרת עזה ולא היה אדם ששואלני בהן דבר מעולם ולא עוד אלא שאני שונה שלש מאות הלכות ואמרי לה שלשת אלפים הלכות בנטיעת קשואין ולא היה אדם שואלני בהן דבר מעולם חוץ מעקיבא בן יוסף

Moreover, I can teach three hundred halakhot with regard to a snow-white leprous mark [bebaheret], but no person has ever asked me anything about them. He could not find a student who could fully understand him in those matters. **Moreover, I can teach three hundred halakhot, and some say that Rabbi Eliezer said three thousand halakhot, with regard to the planting of cucumbers by sorcery, but no person has ever asked me anything about them, besides Akiva ben Yosef.**

...

למוצאי שבת פגע בו רבי עקיבא מן קיסרי ללוד היה מכה בבשרו עד שדמו שותת לארץ פתח עליו בשורה ואמר (מלכים ב.ב. יב) אבי אבי רכב ישראל ופרשיו הרבה מעות יש לי ואין לי שולחני להרצותן

Rabbi Akiva was not present at the time of his death. **At the conclusion of Shabbat, Rabbi Akiva encountered** the funeral procession on his way from Caesarea to Lod. Rabbi Akiva was striking his flesh in terrible anguish and regret until his blood flowed to the earth. He began to eulogize Rabbi Eliezer in the row of those comforting the mourners, and said: **“My father, my father, the chariot of Israel and its horsemen”** (II Kings 2:12). **I have many**

coins, but I do not have a money changer to whom to give them, i.e., I have many questions, but after your death I have no one who can answer them.

10. Footnote 25, Rav Aharon Heiman, author of Beis Vaad Lechachamim and Toldos Tanaim V'Amoraim

ב) בנמרא איתא שם „עד שבא ר״ע אצל רבותינו שבררום ושנאה להם“
 וכו׳, ונרמזת הנמרא קשה מאוד איך אפשר לומר שר׳ מאיר וחביריו היו
 תלמידים האחרונים דר״ע היינו שאחרי שמתו כל תלמידי דר״ע או הלך
 לו ר״ע לדרום ומסר תורתו לתלמידיו האחרונים, הלא מפורש שכולם
 שימשו לחכמי יבנה עוד סנעדיהם וכפרם ר״מ ור׳ שמעון כמבואר בערכם.
 אבל נרמזת רבינו יאיר לנו הדרך שבאמת לא בא ר״ע לדרום כלל, ור״מ
 ור״ש וחביריהם למדו אצל ר״ע כל ימיהם בעיר בני ברק ובכ״מ שהיה ר״ע
 רבם, אך אחרי שמתו כל תלמידי דר״ע ואו היה העולם שמש מאין תורה
 כי כל גדולי חכמי הדור נהרגו והנשארים נתפורזו לכל רוח, וכאוד מצל
 מאש נשתיירו ר״מ וחביריו שהיו נקראין בשם חכמי דרום, ולולא הם אז
 חו״ש נשתכחה תורה מישראל וזה שאמר רבינו דודת סמבא „דישראל“ על
 התלמידים שניים דר״ע — ודיה העולם שמש עד „שבאי“ (פי כל מי שרצה
 ללמוד) אצל רבותינו שבררום ושנאה (צ״ל ושנאו וכן איתא בנוסח ב״ג וביחסין
 ג׳ם הנהו ריב ר״י בכיך. ובנוסח ב״ג תרה איתא ושנאו להם). להם ר״מ — והם
 העמידוה (את התורה) באיתה שעה.

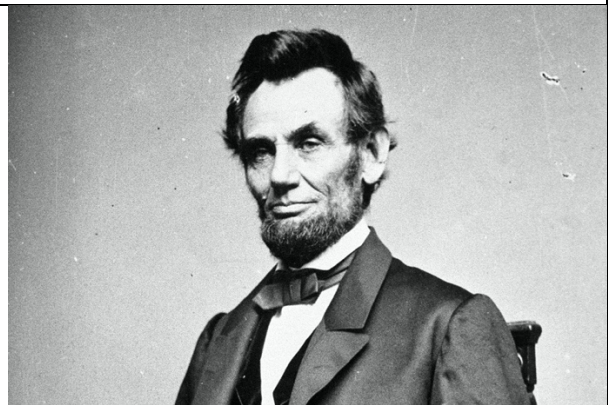
Rabbi Shimshon Rephael Hirsch

Rabbi Avraham Yitzchok Hakohen Kook
 Rabbi Avraham Yitzchok Hakohen Kook

Rabbi Joseph B. Soloveitchik

President Abraham Lincoln